

a munkafegyelmet és megmutathatjuk másoknak, ha nem dolgozol nem marad-
hatsz a Securitate kötelékeiben.

A gyűlés 24 órakor ért véget.

Egy példányba átírva.
Átíró N. Ioniță hadnagy

*ACNSAS, fond Documentar, dosar 202, 1-24. f. Géppel írt román nyelvű jegyzőkönyv
magyar fordítása.*

77.

Varga László kihallgatási jegyzőkönyve

Kolozsvár, 1957. május 18.

Varga László gyanúsított, született 1928. március 17-én, Zilahon (Kolozs
tartomány), László és Erzsébet fia, református lelkész, utolsó lakcíme Abrudbánya,
Dózsa György utca 20.

A kihallgatás 9 órakor kezdődött, és 10.35-kor ért véget.

Kérdés: A f. é. április 23-i kihallgatás jegyzőkönyve szerint azt nyilatkoztad,
hogy Dobai István átadta neked elolvasásra az általa szerkesztett revizionista
memorandumot. Pontosítsd a kivizsgálás számára, mikor és milyen körülmények
közt olvastad a revizionista memorandumot?

Válasz: Pontosítom, hogy f. é. február 10-15. körül meglátogattam Dobai
Istvánt, aki közölte velem, hogy megszerkesztette az erdélyi kérdéssel kapcsolatos
revizionista memorandumot, már el is kezdte a gépelését, és 5-6 példányban
szeretné sokszorosítani. Felolvasta nekem a már legévelt első néhány oldalt, majd a
többit is, és elmagyarázta elképzelését. Mindez Dobai szobájában történt, rajtunk
kívül senki nem volt jelen. Ezután kikérte a véleményemet, én felvettem neki néhány
problémát, alapjában véve viszont egyetértettem a memorandum tartalmával.

K: Miről szól a Dobai által ismertetett revizionista memorandum?

V.: A Dobai által szerkesztett memorandum tartalma mélyen ellenséges az
RNK népi demokratikus rendszerére nézve. A memorandum széthúzást szít a
román és magyar nép között, az RNK és a MNK határainak revízióját szorgalmaz-
za. Rámutat, hogy az erdélyi nemzetiségi kérdések megoldásának egyedüli
megoldása a revízió lenne, az RNK bizonyos területeinek Magyarországhoz
csatolása, és ugyanakkor egy kölcsönös lakosságcsere.

K.: Milyen véleményt fogalmaztál meg a memorandummal kapcsolatban?

V.: Elmondtam neki, hogy mennyire tetszik az, ahogy megszerkesztette a
dokumentumot, és újból kinyilvánítottam egyetértésemet a revizionista doktríná-
val kapcsolatban. Általában véve egyetértettem a memorandum stílusával, csak
néhány részlet tisztázásának szükségességére hívtam fel a figyelmét.

K.: Mit szándékoznak tenni a revizionista memorandummal?

V.: Dobai közölte velem, hogy meg akarja mutatni a szöveget néhány fontosabb
erdélyi nacionalista elemnek, mint például Jordáky Lajosnak, Márton Áronnak,

Szabédi Lászlónak, Nagy Géza nyugdíjas professzornak és másoknak. Egyrészt a véleményüket akarta kikérni, másrészt szeretne volna meggyőzni őket is, hogy csatlakozzanak a revizionista doktrínához. Úgy tervezte, hogy a véleményezés nyomán megtenné a szükséges kiegészítéseket, így adva meg a dokumentum végső formáját. Alulírott mindenben egyetértettem Dobai tervével.

A továbbiakban megbeszéltük, hogy a revizionista memorandumot elküldjük néhány fontosabb magyarországi nacionalistának, de itt még nem nevezünk meg senkit. Ugyanakkor köztudott volt, hogy a politikai események következtében az ENSZ tárgyalásokat folytat Magyarország helyzetével kapcsolatban. Feltételeztük, hogy Erdély problémája is felmerül a megbeszéléseken, és hogy a megfelelő pillanatban ki tudjuk juttatni a memorandumot az ENSZ közgyűlés elé. Reméltük, hogy ily módon sikerül célunkat elérni, átszatolni az RNK egy részét Magyarországhoz és véghezvinni a kölcsönös lakosságcserét. Még inkább reménykedtünk, mikor láttuk, hogy az ENSZ-en belül az imperialista államok képviselői mind nyíltabban és nyíltabban támadták a Szovjetuniót, és nyilvánították ki rokonszenvüket a magyarországi ellenforradalmi elemek 1956 október-novemberi akcióival szemben.

Gyanúsított
Varga László

Kihallgató tiszt
Francisc Uțiu főhadnagy

ACNSAS, fond Penal, dos. 104, vol. 1, 221–223. f. Géppel írt román nyelvű jegyzőkönyv magyar fordítása.

78.

Az RMP Magyar Autonóm Tartományi pártbizottság tájékoztatója Márton Áron látogatásáról

Marosvásárhely, 1957. május 20.

Kézdivásárhely járásban, ahol jelenleg Márton Áron püspök tartózkodik, különböző kulturális és sportrendezvényeket tartottunk. A községekbe három kézdivásárhelyi kultúrcsoportot küldtünk ki, és hét falusi kultúrcsoport is ellátogatott a környező falvakba különböző kulturális jellegű műsorok bemutatása végett. A sepsiszentgyörgyi fúvószenekart Kézdivásárhely járás három községébe küldtük el előadást tartani. A fúvószenekar érkezését nagy tömeg fogadta. A marosvásárhelyi bábszínház két előadást tartott Kézdivásárhelyen, amelyeken több mint 900 személy vett részt. A két mozikaraván a hét folyamán 26 bemutatót tartott, amelyeken körülbelül 9.000 ember vett részt. Különböző sportrendezvényeket is szerveztünk, mint pl. motorkerékpár-verseny, labdarúgó-mérkőzés stb., amelyeken körülbelül 9.000 ember vett részt.

A járási pártbizottságok lépéseket foganatosítottak annak érdekében, hogy a pártkabinetekeken keresztül az alapszervezetek különböző konferenciákat tartsanak a párttagok ideológiai képzettsége színvonalának emelése végett. Ily módon konferenciák tartására betervezett 62 alapszervezet közül 34-ben került sor